

СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВОВІ ОСНОВИ РЕЄСТРАЦІЇ АКТІВ ЦИВІЛЬНОГО СТАНУ»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Освітня програма	Право
Заняття:	4-й семестр (чверті 7,8)
Лекції	2 години
Семінарські/практичні заняття	1 година на тиждень згідно розкладу
Кількість кредитів	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Мова викладання	українська

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові	Лілія МАХОВА
Посада	старший викладач кафедри цивільного, господарського та екологічного права НТУ «Дніпровська політехніка»
Контакти	моб: 095-368-01-05, 067-918-73-19
Е-mail	makhova_liliya@i.ua Makhova.L.O@nmu.one
Профайл	http://cgp.nmu.org.ua/ua/vykl.php
Персональна сторінка	https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=4Eox8y8AAAAJ
Консультації	ауд.10/314, 7 годин на тиждень (згідно графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри)
Місце	Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», кафедра цивільного, господарського та екологічного права. 49005, м. Дніпро, пр. Дмитра Яворницького, 19; 10 корпус, 3 поверх, ауд. 314.
Онлайн-консультації	електронна пошта (щоденно, окрім вихідних і святкових днів) makhova_liliya@i.ua Makhova.L.O@nmu.one

1. Анотація до курсу

Вивчення курсу «Правові основи реєстрації актів цивільного стану» дозволяє визначити актуальні проблеми теоретичного та практичного характеру галузі, виявити недосконалість правового регулювання відносин, дослідити основні прийоми і способи вирішення правозастосовних проблем у досліджуваній сфері відносин, виробити навички щодо правового аналізу та наукового обґрунтування напрямів удосконалення діючої галузі законодавства України.

Предметом вивчення дисципліни є акти цивільного стану громадян та діяльність державних органів реєстрації актів цивільного стану щодо їх реєстрації.

Міждисциплінарні зв'язки: Цивільне право України, Сімейне право України.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Організація діяльності органів реєстрації актів цивільного стану.
2. Порядок реєстрації актів цивільного стану громадян, видачі повторних документів про реєстрацію та внесення змін, доповнень, анулювання, поновлення актових записів.

2. Мета та завдання вибіркової дисципліни

Метою дисципліни є: надання допомоги студентам денної, заочної форм навчання у вивченні зазначеної дисципліни.

Розвиток юридичної вищої освіти в Україні свідчить про те, що здобуття студентами-правниками фахової підготовки високого рівня, не можливий без застосування у навчальному процесі інноваційних методик навчання з опором на практичні аспекти.

Однією з проблем у сфері правничої освіти, є проблема практичної фахової підготовки юристів. Навчання майбутніх правників уже не може носити суто теоретичний характер. Адже за нинішніх умов йде кардинальне оновлення законодавства, а випускники юридичної спеціальності лише проходять курс навчання за традиційною системою, яка спирається на правові дисципліни без набуття необхідних професійних навичок застосування норм права до реальних ситуацій. Вони відчують себе не готовими повноцінно працювати як юристи, бо не володіють практичними аспектами юридичної професії, тонкощами ведення справи та надання консультацій клієнтам. Окрім того, враховуючи те, що велика частка випускників денної форми навчання у вищих юридичних закладах освіти є молодь у віці 19-22 роки, які фактично не мають достатнього життєвого досвіду, який є необхідним для надання якісних правничих послуг населенню, вочевидь постає завдання поліпшення практичної підготовки майбутніх юристів.

Тому, з метою вдосконалення методів підготовки правознавців важливим і актуальним є викладання вибіркової дисципліни «Правові основи реєстрації актів цивільного стану» з впровадженням методів навчання направлених на складення документів правового характеру, стратегії і тактики ведення процесу, вирішення можливих конфліктів, методів пошуку та отримання інформації для захисту прав тощо.

Метою викладання дисципліни є:

- 1) здійснення комплексу виховних, навчальних та інформаційних заходів, спрямованих на створення комплексних умов для того, щоб студенти здобували необхідний обсяг правових знань, набували навичок у їх застосуванні, потрібних для реалізації своїх прав і свобод, а також виконання покладених на них обов'язків;
- 2) показати роль реєстрації актів громадянського стану у суспільному житті;
- 3) показати роль державних органів РАЦС.

Завданнями дисципліни є:

- 1) сформулювати у студентів чітке уявлення про правовий статус державних органів, що здійснюють реєстрацію громадянського стану;
- 2) здійснити аналіз чинного законодавства, що регулює порядок реєстрації актів громадянського стану;
- 3) визначити значення реєстрації актів громадянського стану для держави та громадян;
- 4) з'ясувати особливості реєстрації актів громадянського стану громадянами України за кордоном;
- 5) детально розібрати порядок реєстрації всіх актів громадянського стану та організацію діловодства органів РАЦС;
- 6) підвищити правову культуру студентів, підготувати до майбутньої професійної діяльності.

Опанувавши дисципліну “Правові основи реєстрації актів цивільного стану” студент повинен **знати:**

- ✓ що таке акти цивільного стану, та які з них підлягають обов'язковій реєстрації в державних органах реєстрації актів цивільного стану;
- ✓ законодавство, яке визначає правовий статус органів реєстрації актів цивільного стану та регулює їх діяльність;
- ✓ правовий статус органів реєстрації актів цивільного стану;
- ✓ порядок реєстрації державними органами актів цивільного стану народження дитини, укладання шлюбу, розірвання шлюбу, зміни імені та смерті;
- ✓ особливості здійснення діловодства органами реєстрації актів цивільного стану;
- ✓ які документи необхідно подавати до органів реєстрації актів цивільного стану для проведення ними реєстрації того чи іншого акту цивільного стану;
- ✓ які документи видаються органами реєстрації актів цивільного стану на підтвердження ними проведеної реєстрації, та як вони виглядають;

- ✓ вимоги, які пред'являються до працівників органів реєстрації актів цивільного стану;
- ✓ систему органів які проводять реєстрацію актів цивільного стану;
- ✓ яким чином здійснюється реєстрація актів цивільного стану громадянами, які проживають за межами території України.

Опанувавши дисципліну “Правові основи реєстрації актів цивільного стану” студент повинен **вміти:**

- ✓ використовувати здобуті теоретичні знання на практиці при реалізації своїх прав та інтересів, а також при їх захисті;
- ✓ юридично грамотно самостійно складати документи практичного спрямування;
- ✓ правильно заповнювати документи, які подаються до органів реєстрації актів цивільного стану для реєстрації того чи іншого акту цивільного стану громадянина;
- ✓ правильно заповнювати документи, які видаються органами реєстрації актів цивільного стану на підтвердження проведеної ними реєстрації;
- ✓ використовувати здобуті знання в процесі здійсненні професійної діяльності.

3. Дисциплінарні результати навчання

Шифр	Результати навчання
1	2
<i>Соціально-гуманітарна ерудованість</i>	
ДРН ₁	Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин
ДРН ₂	Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання
ДРН ₃	Проводити збір та інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел
ДРН ₄	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми
ДРН ₅	Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю
ДРН ₆	Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему
<i>Дослідницькі навички</i>	
ДРН ₇	Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами
ДРН ₈	Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин
ДРН ₉	Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій
<i>Комунікація</i>	
ДРН ₁₀	Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію
ДРН ₁₁	Володіти базовими навичками риторики
ДРН ₁₂	Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло

Шифр	Результати навчання
1	2
ДРН ₁₃	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту
<i>Професійна самоорганізація та використання інформаційних технологій</i>	
ДРН ₁₄	Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності
ДРН ₁₅	Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних
ДРН ₁₆	Демонструвати вміння користуватися комп'ютерними програмами, необхідними у професійній діяльності
ДРН ₁₇	Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи
<i>Праворозуміння</i>	
ДРН ₁₈	Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи
ДРН ₁₉	Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права
ДРН ₂₀	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів
<i>Правозастосування</i>	
ДРН ₂₁	Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки
ДРН ₂₂	Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях
ДРН ₂₃	Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях
РН ₂₄	Визначати сукупність принципів і норм, що встановлюють права та свободи людини в різноманітних сферах життєдіяльності
	<p>Мати здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.</p> <p>Уміти використовувати та застосовувати у професійній діяльності теоретичні основи національного права, а також характеристику та зміст галузей, підгалузей, правових інститутів і норм вітчизняного права щодо юридичного регулювання відносин.</p> <p>Уміти здійснювати професійне та відповідальне тлумачення норм права для подальшого використання та застосування.</p> <p>Мати навички консультування з правових питань, зокрема, способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації у сфері приватноправових відносин.</p> <p>Мати навички продукування правових актів (локальної правотворчості), підготовку інноваційних проектів нормативно-правових актів для подальшого використання і застосування у професійній діяльності.</p> <p>Мати здатність до вивчення обставин справи, правової кваліфікації, прийняття юридичного рішення, виконання рішення.</p> <p>Мати здатність до захисту прав, свобод і представництва законних інтересів осіб.</p>

4. Структура курсу

Змістовий модуль 1. Організація діяльності органів реєстрації актів цивільного стану:

Тема 1. Загальне поняття реєстрації актів цивільного стану

Тема 2. Організаційно-правові засади діяльності органів РАЦС

Тема 3. Організація діловодства у органах реєстрації актів громадянського стану.

Змістовий модуль 2. Порядок реєстрації актів цивільного стану громадян, видачі повторних документів про реєстрацію та внесення змін, доповнень, анулювання, поновлення актових записів:

Тема 4. Реєстрація народження

Тема 5. Реєстрація переміни прізвища, імені, по батькові

Тема 6. Реєстрація укладання шлюбу

Тема 7. Реєстрація розірвання шлюбу

Тема 8. Реєстрація смерті

Тема 9. Реєстрація актів громадянського стану в дипломатичних представництвах та консульських установах України

Тема 10. Порядок внесення змін, доповнень, анулювання та поповнення актових записів

Тема 11. Видача повторних документів про реєстрацію актів цивільного стану

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Спеціально обладнана проектором аудиторія 10/310, 10/510 для проведення практичних занять.

Для навчання необхідно мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс 365.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	Незадовільно

6.2. Кредити ЄКТС навчальної дисципліни зараховуються, якщо здобувач отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	Засоби діагностики	Процедури	засоби діагностики	процедури
Лекції	Контрольні завдання за кожною темою	Виконання завдань під час лекцій	диф.залік	визначення середньозваженого результату поточних контролів; надання відповідей під час заліку
Семінари	Контрольні завдання за кожною темою	Виконання завдань під час семінарських занять		
	або індивідуальні завдання	Виконання завдань під час самостійної роботи		

6.3. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів. Поточна успішність складається з успішності за оцінки за роботу на семінарських заняттях (оцінюються всі заняття, участь у занятті максимально може принести здобувачу вищої освіти 10 балів). Отримані бали на семінарських заняттях (максимально 20 балів) додаються до оцінки з підсумкової (тестової) роботи в кінці семестру (30 балів) та є підсумковою оцінкою за вивчення дисципліни. Підсумкова тестова робота наведена нижче в таблиці і складає максимум 100 балів. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Диференційований залік відбувається у письмовій формі, складається з 20 тестових запитань. Правильна відповідь на запитання тесту оцінюється у 5 балів. Максимальна кількість балів за диференційований залік: 100
--	--

6.4. Критерії оцінювання за роботу на семінарських заняттях:

Практичні заняття оцінюються максимально у 10 балів кожне, причому:
 10 балів – відповідність еталону, наведення прикладів з додаткової літератури;
 8 балів – відповідність еталону, правильна мова викладення матеріалу;
 6 балів – відповідність еталону, помилки в граматиці та/або орфографії;
 4 бали – зміст відповіді має стосунок до предмету запитання, проте не відповідає еталону, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;
 2 бали – наявність текстової відповіді, яка не відповідає еталону, та/або не має

стосунку до предмету запитання, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

0 балів – відсутність відповіді.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність студентів є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі).

У разі порушення студентом академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Студенти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком студента є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс-365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком студента є робота з дистанційним курсом «Правові основи реєстрації актів цивільного стану» (www.do.nmu.org.ua)

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять.

Для студентів денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності студент має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо студент захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Студентам, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших студентів, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність,

воєнний стан або в період епідемій) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за графіком, погодженим з викладачем.

7.5. Бонуси. Студенти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

7.6. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії студентам буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати пропозиції стосовно покращення змісту вибіркової дисципліни «Правові основи реєстрації актів цивільного стану».

8. Рекомендована література

Базова

1. Конституція України від 28.06.1996 року.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р.
3. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р.
4. Закон України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» від 01.07.2010 р.
5. Декрет Кабінету Міністрів України «Про державне мито» від 21.01.1993 р.
6. Правила реєстрації актів цивільного стану в Україні, затверджені наказом Міністерства юстиції України від 18.10.2000 р.
7. Інструкція про порядок реєстрації актів цивільного стану в дипломатичних представництвах та консульських установах України, затверджена Наказом Міністерства юстиції, Міністерства закордонних справ від 23.05.2001 р.
8. Типове положення про районний, районний у місті, міський (міста обласного значення) відділ реєстрації актів цивільного стану. Затверджено наказом Міністерства юстиції України від 17.04. 2002 року.
9. Правила внесення змін до актових записів цивільного стану, їх поновлення та анулювання, затверджені Наказом Міністерства юстиції від 12.01.2011р.
10. Інструкція з діловодства у відділах реєстрації актів цивільного стану районних,районних у містах, міських (міст обласного значення) управліннь юстиції, затверджена Наказом Міністерства юстиції від 26.11.2003 р.
11. Порядок ведення Державного реєстру актів цивільного стану громадян, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 22.08.2007 р.
12. Порядок ведення обліку і звітності про використання бланків свідоцтв про державну реєстрацію актів цивільного стану, а також їх зберігання, затверджений Наказом Міністерства України від 29.10.2012 р.
13. Умови зберігання книг реєстрації актів цивільного стану і метричних книг у

відділах реєстрації актів цивільного стану та порядок передачі цих книг на зберігання до державних архівів, затверджені Наказом Міністерства юстиції України від 04.11.2002 р.

14. Порядок видачі документів про державну реєстрацію актів цивільного стану. Роз'яснення Міністерства юстиції України від 04.08.2011 р.

Допоміжна

1. Цивільне право: Підручник для студ. юрид. вузів та факультетів. – К.: Вентурі, 2020.– 544с.

2. Сімейне право України: Навчальний посібник / За ред. Є. О. Харитонова. – К.:Істина, 2019. – 200с.

11. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / За ред. Розробників проекту Цивільного кодексу України. – К.: Істина, 2019. – 928 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Корисні веб-сайти:

www.president.gov.ua – Президент України.

www.rada.gov.ua – Сервер Верховної Ради України.

www.kmu.gov.ua – Кабінет Міністрів України.

www.minjust.gov.ua – Міністерство юстиції України

www.bank.gov.ua – Національний банк України

www.ukrstat.gov.ua – Державний комітет статистики України.

www.reyestr.court.gov.ua - Єдиний державний реєстр судових рішень.

www.ccu.gov.ua/ - Конституційний Суд України

https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/–Верховний Суд

Наукові та електронні бібліотеки в Україні:

www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.

www.lib.academy.sumy.ua – Бібліотека банківської справи.

www.nplu.kiev.ua – Національна парламентська бібліотека України

www.lsl.lviv.ua – Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаніка

www.ognb.odessa.ua – Одеська державна наукова бібліотека ім. О.М. Горького.

www.korolenko.kharkov.com – Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка

www-library.univer.kharkov.ua – Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна

<http://univd.edu.ua/ibportal/> - Бібліотека Харківського національного університету внутрішніх справ.

Юридичні електронні журнали та газети:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/b19> – Офіційний вісник України
[http://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/\(firstview\)/vis.html?OpenDocument&Count=1000](http://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/(firstview)/vis.html?OpenDocument&Count=1000) – Вісник Верховного Суду України.
<https://pravo.ua/> - Видання «Юридическая практика».
www.yur-gazeta.com – Газета «Юридична газета»
www.ukurier.gov.ua - Газета «Урядовій кур'єр».
<https://yvu.com.ua/> - Газета «Юридичний Вісник України».
www.ccu.gov.ua/ - Науковий фаховий журнал «Вісник Конституційного Суду України»
www.nbuv.gov.ua/ - Науковий фаховий журнал «Вісник Національної академії прокуратури України».
www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Pgip/index.html - Науковий фаховий журнал «Підприємництво, господарство і право».
www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/index.htm - Науковий фаховий журнал «Форум права».
www.nbuv.gov.ua/e-journals/prtup/index.html - Науковий фаховий журнал «Право та управління»
<http://iadvocate.com.ua/avtoram.html> - Науковий журнал «Адвокат»
www.pravoua.com.ua - Юридичний журнал «Право України».
<https://protocol.ua/ua/> – Юридичний інтернет ресурс.

Міжнародні суди:

www.icj-cij.org – Міжнародний суд правосуддя (International Court of Justice)
www.curia.eu.int – Суд правосуддя Європейських Співтовариств (Court of Justice of the European Communities)
www.echr.coe.int – Європейський Суд по захисту прав людини (European Court of Human Rights)
www.worldcourts.com – Інформація про міжнародні суди

Міжнародні економічні і фінансові організації:

www.imf.org – Міжнародний валютний фонд.
<https://www.un.org/> – Організація Об'єднаних Націй.
www.wto.org – Світова організація торгівлі.
www.worldbank.org – Група Світового Банку.

1. Довідник користувача ЄКТС [Електронний ресурс]. URL: http://mdu.in.ua/Ucheb/dovidnik_koristuvacha_ekts.pdf (дата звернення: 04.11.2017).
2. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 04.11.2017).
3. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 04.11.2017).

4. Національна рамка кваліфікацій. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 347) [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/347-2018-п> (дата звернення: 04.08.2018).
6. Рекомендації до структури і змісту робочої програми навчальної дисципліни. Додаток 2 до листа МОН України від 9.07.2018 №1/9-434.
7. Стандарти і рекомендації забезпечення якості на європейському освітньому просторі. URL: http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf (дата звернення: 04.11.2017).